

Remissvar

Datum 2022-12-16

Diarienummer 2022-112

Remissvar avseende ”Kreativa Sverige!”, SOU 2022:44

Myndigheten för kulturanalys (Kulturanalys) har beretts möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet ”Kreativa Sverige”, SOU 2022:44. Kulturanalys synpunkter på betänkandets förslag redovisas nedan.

Kulturanalys välkomnar initiativet att ta fram en strategi för att främja företag i kulturella och kreativa branscher. I ett kulturpolitiskt perspektiv kan åtgärder för att skapa bättre förutsättningar för kulturskapande företag bidra till förbättrade ekonomiska villkor för verksamma inom kultursektorn och till ett ökat kulturutbud.

Strategins vision, prioriteringar och mål (avsnitt 3, 6 och 7)

Kulturanalys bedömer att strategins vision, prioriteringar och övergripande mål i stort utgör en bra utgångspunkt för strategin. Kulturanalys välkomnar den näringspolitiska tyngdpunkten och att företagen sätts i centrum. Vi bedömer även att hållbarhetsperspektivet och kopplingen till Agenda 2030 bidrar till strategins legitimitet.

Vi bedömer dock att det finns behov av att se över målsättningarna för respektive prioritering så att de blir tillräckligt specifika, mätbara och relevanta för att styra strategin i rätt riktning samt för att de ska vara möjligt att utvärdera strategin gentemot målsättningarna. Exempel på målsättningar som behöver ses över är de som är kopplade till prioriteringen Hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning för alla (avsnitt 7.5), där Kulturanalys bedömer att målsättningarna är alltför generella för att de ska kunna uppnås inom ramen för strategin.

Modeller för planering av insatser (avsnitt 4)

I resonemanget om synergier mellan politikområden är utredningen tydlig med att en förstärkt relation mellan kulturpolitik och näringspolitik inte betyder att ”kulturpolitikens aktörer ska uppfylla näringspolitikens mål” (s. 36). Kulturanalys instämmer i denna slutsats, och ställer sig därför utifrån den tveksam till värdet av den matris (figur 2) som presenteras på s. 37.

För det första sammanblandas i matrisen mål från olika politikområden samt mål på olika nivåer. Sveriges riksdag har antagit nationella kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, s. 26), där Kulturanalys identifierar tre övergripande mål som (delvis)

presenteras i kolumnen längst till vänster under skärning 2, 3 respektive 4. Kulturanalys gör en distinktion mellan dessa övergripande mål och de fem främjandemål som ska bidra till att uppnå de övergripande målen.¹ Av främjandemålen finns endast två med i matrisen, under skärning 5 och 6. Under skärning 7 presenteras ”ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer” som ett mål likställt med övriga, medan det egentligen utgör mål i den förordning som reglerar kultursamverkansmodellen och som också ska bidra till att uppnå de övergripande kulturpolitiska målen (SFS 2010:2012, § 4). Även om Kulturanalys inser att poängen med matrisen är att stimulera till diskussioner och utvecklingsarbete som ska ske utanför betänkandets ramar, riskerar den missvisande presentationen av mål att bidra till förvirring snarare än inspiration.

För det andra identifierar Kulturanalys en risk i att likställa kulturpolitiska mål med mål inom andra politikområden, då det kan leda till just en föreställning om att kulturpolitiken ska bidra till att uppnå näringspolitiska mål (eller mål inom andra politikområden). Den utredning av den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten som Kulturanalys genomfört,² visar att politisk styrning som innebär krav på att konst och kultur ska uppnå mål inom andra områden utgör ett potentiellt hot mot denna frihet.

Definitioner (avsnitt 5)

Kulturanalys tillstyrker utredningens definitioner av kulturella och kreativa företag och kulturella och kreativa branscher.

Samordning av strategin (avsnitt 6.1)

Eftersom strategin har en tvärpolitisk ansats ställer sig Kulturanalys bakom förslaget att en interdepartemental funktion bildas för att på en övergripande nivå koordinera och utveckla arbetet med strategin. I likhet med utredningen anser Kulturanalys att Närings- och Kulturdepartementet ska ingå i funktionen. Utredningen föreslår att även Utrikes-, Finans-, Justitie- respektive Infrastrukturdepartementet ska ingå. Kulturanalys bedömer att även Utbildningsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet är viktiga för strategins genomförande. Men för att undvika en för stor överbyggnad bedömer Kulturanalys att det kan vara tillräckligt att Näringsdepartementet och Kulturdepartementet ingår i den interdepartementala funktionen, och att samverkan med övriga berörda departement bedrivs enligt Regeringskansliets ordinarie samverkansformer.

Kulturanalys ställer sig tveksam till förslaget att det politiska ansvaret för att leda och koordinera regeringens arbete årsvis varvas mellan statsråden som har ansvar

---

¹ Myndigheten för kulturanalys (2022). *Kulturanalys 2022. En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen*, s. 18-19.

² Myndigheten för kulturanalys (2021). *Så fri är konsten. Den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten*.

för kultur- respektive näringslivsfrågor. Vi tror att ett tydligt utpekat ansvar på en part främjar kontinuitet och långsiktighet i strategins genomförande. Eftersom de prioriteringar och insatser som föreslås till en övervägande del har en näringspolitisk prägel bedömer Kulturanalys att det ligger närmast till hands att statsrådet som ansvarar för näringspolitiken får huvudansvaret, men i nära samverkan med statsrådet som ansvarar för kulturfrågor.

På grund av strategins näringspolitiska prägel bedömer Kulturanalys att det bör vara Tillväxtverket som leder samordningen av insatserna på myndighetsnivå, men i nära samverkan med Kulturrådet.

Utredningen föreslår att, utöver Tillväxtverket och Kulturrådet, även Tillväxtanalys och Kulturanalys ska ingå i ett samarbetsråd på generaldirektörsnivå med uppgift att samordna kommande och pågående genomförande av strategins prioriterade områden. Kulturanalys bedömning är att det finns risk för att deltagandet i samarbetsrådet riskerar att hamna i konflikt med de båda myndigheternas roll som oberoende analys- och utvärderingsmyndigheter inom de två politikområden som är mest centrala för strategin.

Kunskapsutveckling och statistik (avsnitt 6.1)

Utredningen föreslår att regeringen regelbundet bör beställa oberoende kunskap om affärsmässig verksamhet i kulturella och kreativa branscher. Utredningen menar att detta kan göras exempelvis genom att skapa ett nationellt kunskapscentrum eller ge ett uppdrag till ett kunskapsinstitut. Kulturanalys vill i detta sammanhang framhålla att regeringen har flera analys- och expertmyndigheter till sitt förfogande med kompetens att utifrån olika aspekter belysa utvecklingen och utvecklingsbehoven inom kulturella och kreativa branscher.

Kulturanalys instämmer i att det löpande behöver produceras statistik om kulturella och kreativa branscher. Utredningen föreslår att ansvaret för detta delas mellan de sex myndigheterna SCB, Tillväxtanalys, Kulturanalys, Tillväxtverket, Kulturrådet och Konstnärsnämnden. Kulturanalys instämmer i att det är lämpligt att de föreslagna myndigheterna samverkar i utvecklingen av statistiken. Vår uppfattning är dock att en av myndigheterna bör få utpekat huvudansvar för framställningen av statistiken. Utöver de sex myndigheterna bör även branschorganisationer och andra företrädare för kulturella och kreativa företag involveras i arbetet, förslagsvis via en referensgrupp.

Uppföljning av strategin och dess insatser (avsnitt 8)

Utredningen föreslår att Tillväxtanalys och Kulturanalys gemensamt ansvarar för den löpande uppföljningen av strategin som ska ske varje eller vartannat år.

Tillväxtanalys och Kulturanalys har uppdraget att genomföra analyser och utvärderingar inom respektive politikområden. Att genomföra löpande uppföljningar ingår, enligt vår bedömning, inte i de två myndigheternas uppdrag. Vi bedömer att ansvaret för den löpande uppföljningen bör ligga på den eller de myndigheter som har det huvudsakliga ansvaret för genomförande, dvs. Tillväxtverket och eventuellt Kulturrådet.

Utredningen föreslår även att det efter tio år genomförs effektutvärdering av strategin och de insatser som har genomförts. Kulturanalys instämmer att det bör genomföras en effektutvärdering och att det är lämpligt att göra detta efter tio år. Uppdraget att genomföra effektutvärderingen skulle kunna genomföras i samverkan mellan Tillväxtanalys och Kulturanalys. Tillväxtanalys kan då fokusera på de näringspolitiska effekterna och Kulturanalys på de kulturpolitiska.

Samråd med Kulturanalys

Utredningen uppger att samråd har skett med Kulturanalys. Kulturanalys har inte uppfattat att något samråd har genomförts.

Beslut i detta ärende har fattats av Myndighetschef Mats Granér.
Utredare Joakim Boström Elias har varit föredragande.

Mats Granér
Myndighetschef

Joakim Boström Elias
Utredare